

Dünya Maden haberleri

TÜRKİYE

Boksit zuhurati keşfi

Tayyare imâlinde büyük ehemmiyeti haiz alüminyumun ham maddesi olan boksit Türkiye'de yalnız Bandırma civarında mevcut olmayıp başka yerlerde de oldukça zengin yatakları bulunduğu tesbit edilmiştir. Ezcümle; Zonguldak'ta Kokaksuda, Antalyada Zilanköyde, Alanyada Kızılalanda, İçelde Sebilköyde boksit zuhurati keşfedilmiştir.

Bir kömür ocağında kaza

26.1.1941 tarihinde Ereğli Kömürleri işletmesinin Gelik ocağında feci bir maden kazası olmuştur. Sekiz amelenin hayatına mal olan bu kaza tahkimatın değiştirilmesi esnasında açılan tavanın çökmesinden husule gelmiştir, Memleketimizin endüstri kalkınma cephesinde vazifesi başında kurban olan amelelerin ailelerine maddî yardımda bulunulmuştur. Yaralı olarak kurtarılan üç amele de tedavi için hastaneye kaldırılmıştır.

Petrol ofisi tesisi

Vekiller Hey'etinin kararla Ticaret Vekâletine bağlı bir Petrol ofisi tesis edilmiştir. Ofis'in merkezi İstanbul'da bulunacak ve aşağıdaki işlerle iştigal edecektir.

Halk ve millî müdafaa ihtiyaçları için lâzım olan her türlü petrol ve müştaklarını satın almak ve satmak, petrol müştaklarını ithal etmek ve stoklar vücutte getirmek, memleket dahilinde bütün petrol

ve müştaklarının fiyatlarını tesbit ve tevziyatını tanzim etmek.

Ofis, Ticaret Vekâletinin müsaadesiyle memleket içinde ve dışında lüzum görüldüğü yerlerde teşkilât yapar, şubeler açabilir ve ajanlar bulundurur.

Bir Umum müdürlük olarak çalışacak ofis'in esas sermayesi 5 milyon liradır ve İcra Vekilleri Hey'etinin kararıyla bu sermaye artırılabilir.



AFRİKA

1940 altın istihsalâtı ve stokları

Cenubî Afrika İttihadının meşhur Rand ve diğer madenlerindeki 1939 senesi altın istihsalâtı 12.819.344 onzu tutmuşken 1940 yılında 1.218.397 onz yani % 9,4 nisbetinde bir tezeyütle 14.037.741 onza baliğ olmuştur.

Maamafih 1940 senesinde istihsal olunan cevherin altın tenörü evvelki seneye nisbeten fakirleşmiş ve işletmeler daha derinlere indirildiğinden altın maliyet fiyatı yükselmiştir.

Cenubî Afrika İttihadının merkez bankasındaki altın stoku 6 milyon safi onza, yani takriben 200 tona baliğ olmuştur. Bu altın Amerika B. D.-indeki resmî mubayaa narhına nazaran daha ucuz bir fiyattan satın alınmış bulunmaktadır. Büyük miktarda altın toplanmasının asıl sebebi İngiltereye olan münakalât yollarının harp yüzünden tehlikeye maruz kalması ve

Londra piyasasında altın üzerindeki muamelelerin azalmasıdır.



AMERİKA B. D.

Eritmenin hızlandırılması

Çelik endüstrisinin verim kabiliyetini fazla sermaye sarfedilmeden yükseltmesine Bessemer ampullerinin kullanılması sayesinde imkân mevcut olduğuna meslekî mecmualarda işaret edilmektedir. Alev kontrolü için Jones ve Laughlin usulünün tatbiki yani fırınlardaki ateşin kontrolünde elektrik foto kameralarının kullanılması tavsiye edilmektedir. Bu âlet sayesinde çeliğin yeknasak izabesine imkân hâsıl olmaktadır. Bessemer ampulleri tesmiye olunan bu usul 1/2 saat zarfında 150 ton çelik istihsal etmektedir. Halbuki Siemens-Martin fırınlarında aynı miktarın istihsali için 12-18 saat bir zamana ihtiyaç göstermektedir. Alev kontrol usulü, şimdilik Republic Steel, Youngstovvn Sheet Campbell Wyant ve Cannon izabe şirketleri tarafından tatbik edilmeğe başlanmıştır.

Renkli çelik imâli

Pittsburgh'da kâin Allegheny - Ludlum çelik şirketi paslanmayan çeliklerin satışını muhtelif renklere boyama patentini satın almıştır. Nisbeten basit bir usul ile hamızı kibrit kullanılarak çelikleri altın şansı - koyu kahve rengi aralarında muhtelif renklere boyama imkânını veren bu usul şimdiye kadar icat olunan metotların en ucuzudur. Kullanılmakta olan hamızı kibrit mahlûlü gayet meşbu olmasına rağmen potasyum permanganatın ilâvesi sayesinde metalın sathına zarar vermemektedir.

Çelik endüstrisinin 1941 ve 1942 plânı

Amerika B. D-inin National Resources

Board (Millî varidat menbalan idaresi) nin son tahminlerine göre 1941 senesinde memleketin çelik sarfiyatı 37 milyon tonu bulacaktır. Bu miktardan 1,1 milyon tonu "ziraat, 6 milyon tonu otomobil, 6,8 milyon tonu inşaat, 2,8 milyon tonu konserve fabrikaları, 1,8 milyon tonu ev eşyası, 3,500 milyon tonu makina ve alât, 2,5 milyon tonu petrol ve maden endüstrisi, 4 milyon tonu demir yollar, 1,5 milyon tonu tersaneler ve 7 milyon tonu da muhtelif branşlar için kullanılacaktır. Bundan maada 1942 yılında 7 milyon ton çelik ihraç edilecek ve 8 milyon ton çelik de memleketin silâhlanmasına sarfolunacaktır. Binaenaleyh 1942 senesinin ham çelik sarfiyatı 52 milyon tonu bulacaktır.

1940 senesinde ihracat ve silâhlanma için 10 milyon ton ham çelik sarfolunmuşken 1941 senesinde bu maksatla 13,5 milyon ton istihsal edilecektir. 1941 senesi istihsalâtı aşağı yukarı 50 milyon ton olarak tahmin edilmektedir.

1940 boksit istihsal ve ithalâtı

Amerika B. D. maden dairesinin resmî bir tebliğine göre 1940 yılında 438.800 ton boksit istihsal edilmiştir. Bu miktar 375.000 tonu bulan 1939 senesi istihsalâtına nazaran 63.800 ton bir tezayüt göstermektedir. Memleketin boksit zuhuratı Arkansas mıntakasına münhasır kalmaktadır.

1940 senesinde 585.000 ton boksit ithal edilmesine göre 1939 ithalâtına, nazaran 65.000 ton raddelerinde bir artış şayanı dikkattir. Bundan dolayı 1941 senesinin alüminyum istihsalâtının 690 milyon libreye çıkacağı beklenmektedir.

1940 yılında cıva istihsal ve sarfiyatı

Amerika Birleşik Devletlerinin 1940 senesi cıva istihsalâtı 1939 yılına nazaran aşağı yukarı bir misli artarak 18.663 şişeden 36.300 şişeye çıkmıştır. Buna mukabil aynı senelerin memleket cıva sarfiyatı 20.900 şişeden 26.600 şişeye yükselmiştir.

Memleket dahilinde cıva istihşalâtının artması bir taraftan ihracat miktarını çoğaltmış ve diğere taraftan cıva ithalâtını ehemmiyetli bir şekilde azaltmıştır. 1939 senesindeki 1.208 şişeye yerine 1940 yılında 9.615 şişeye cıva ihracatı yapılmıştır. 1939 da 3.499 şişeyi bulan cıva ithalâtı da 1940 senesinde ancak 171 şişeyi tutmuştur.

Kok ihtiyacını karşılama

Amerika B. D-i kok ihtiyacını temin maksadıyla bir taraftan kok fırınlarının sayısını artırırken, diğere taraftan İngiltereden olan kok ithalâtını teşvik etmektedir. 1941 senesi bidayetinde Republic Steel ve National Steel Kumpanyaları 55 yeni kok fırını tesisine karar vermiş ve işe başlamışlardır. Bunun için 2 milyon dolarlık bir sermaye ayrılmıştır. Aynı zamanda İngiltereye 100.000 ton kok için bir sipariş verilmiştir. Kokun tonu 9 dolardan satın alınmış bulunmaktadır. Son aylar zarfında İngiltereden her ay vasatı olarak 50 - 60.000 ton kok Amerikaya ithal edilmektedir.

Aşağı tenörlü kromitin istihşali

Şimdiye kadar Türkiye, Yunanistan ve Rodezyadan krom cevheri ithal etmekte olan Amerika B. D-i deniz yollarının emniyetsizliğini göz önüne alarak memleketin ihtiyacını kısmen temin maksadıyla Montana eyaletinde bulunan aşağı tenörlü krom cevheri yataklarının işletilmesine karar vermiştir.

Refico şirketi tarafından işletilecek olan bu kromit zuhuratı şimdiye kadar iktisadî bakımdan elverişli görülmemekte idi.



ARABİSTAN

1940 petrol istihşalâtı

Deniz seyrüseferinin emniyetsizliği ve Almanyanın istilâsına maruz memleketlere

olan ihracatın durdurulması Bahreyn petrol istihşalâtının tahdit edilmesine sebep olmuştur. Bundan dolayı 1940 senesi ham petrol istihşalâtı 1939 yılına nazaran 400.000 fiçiyi miktarında azalmıştır ve 7,2 milyon fiçiyi tutmaktadır. Halbuki 1938 istihşalâtı rekor bir seviyeye çıkararak 8,3 milyon fiçiyi varmıştır.

Buna mukabil Suudî Arabistanın petrol istihşalâtı normal bir vaziyette inkişaf ederek 1940 yılında 5,8 milyon fiçiyi baliğ olmuştur. 1938 senesinde 500.000 fiçiyi tutan Suudî Arabistan petrol istihşalâtı 1939 da 3,9 milyon fiçiyi çıkmıştır.



BELÇİKA

1940 da taşkömür ve demir vaziyeti

Harp yüzünden Belçika'nın 1940 taşkömür istihşalâtı 1939 yılına nazaran 4,25 milyon ton bir tenakusla 25,6 milyon tonu bulmuştur. Bu miktardan 25 milyon tonu imrar edilmiştir. 1940 nihayetindeki taşkömür stoku 1,83 milyon tondur. Aynı sene zarfında 3,96 milyon ton kok istihşal edilmiştir. Bu miktar 1939 istihşalâtına nazaran 1.220.000 ton noksandır.

Belçika'nın ham demir istihşalâtı 1939 yılında 3,06 milyon ton iken 1940 senesinde 1,79 milyon tona inmiştir. Ham çelik istihşalâtı da 3.090.000 tondan 1.840.000 tona inmiştir. 1940 bidayetinde 44 yüksek fırın faaliyette iken sene nihayetinde ancak 23 yüksek fırın çalışmakta idi.

Taşkömürün azamî fiyatları

Belçika hükümet makamlarının yeni bir emirnamesi ile 1.1.1940 tarihinden itibaren maden kömürlerinin dahilî piyasadaki en yüksek durumları tesbit edilmiş bulunmaktadır. Maamafih kömürün kül muhteviyatı veya yıkanıp yıkanmamış olması ton başına 2.50 franklık bir temevvücü

mümkün kılmaktadır. Ev teshinatı için II inci sınıf kömür alınmıştır. Birinci sınıf kömür ise ton başına 10 fr. daha pahalıdır. Üçüncü sınıfa mensup gras kömürü, yarı ve çeyrek gras kömürleri ton başına 5 fr. ve yağsız kömür neveleri 10 fr. daha ucuz muamele görmelidirler.



BULGARİSTAN

Bazı madenlerin devletleştirilmesi

Şimalî .garbî Bulgaristanın Elisseina ocakları, Devlet Maden işletmeleri tarafından 17 milyon levaya satın alınmıştır. Aynı zamanda Plakalnitza şirketinin Iskirtaldeki bakır madenleri de devlete intikal etmiştir.

Elisseina" madenlerindeki izabehaneler ikmal edilerek bakır konsantresinin metal muhteviyatı % 50-ye çıkarılmıştır. Burada elektrolitik bakır istihsalı için yeni tesisatın inşasına girişilmiştir. Bu tesisat sayesinde bakır cevherinden % 96 lık metal ile cevherdeki altın ve gümüş istihsal olunacaktır.

Bulgaristan maadin dairesinin tebliğine göre memleketin bakır ihtiyacını yakında dahilde temine imkân mevcuttur.

Pernik metal madenlerinde 7-8 milyon leva ile tesisine başlanmış olan elektrik izabe fırınları yakında faaliyete geçecektir. Bu izabehanedeki Sofya civarındaki manganez cevheri ile bazı demir cevherlerinden ham metal istihsal edilecektir.

Kurşun madenlerindeki faaliyeti arttırmak maksadile hükümete 3 milyon leva kredi tahsis etmiştir. Bundan maada hükümet sermayesi ile Varnanın 50 km. cenubunda ve garbında 1000-2000 metre derinliğindeki sondaj kuyularının açılmasına girişilmiştir.

İki ay zarfında 59 imtiyaz

Memleketin yeraltı servetlerinden azamî

istifade maksadiyle Bulgaristan hükümeti muhtelif muntakalarda maden arama imtiyazları vermiştir. Resmî gazetenin 7.2.1941 tarih ve 28 No-lu sayısındaki bir tebliğe göre ikinci teşrin ve birinci kânun 1940 ayları zarfında 59 şirket ve eşhasa maden arama imtiyazları tevdi edilmiştir. İmtiyazların ekserisi taşkömür ile demir, bakır ve manganez cevheri araştırmalarına aittir.

Pernik kömür madenleri

Devlet sermayesi ile çalışan Pernik ocakları 1940 yılında 2.003.561 ton maden kömürü imrar etmiştir. Bu miktar 1939 imraratı olan 1.583.102 tona nazaran % 27 nisbetinde bir tezayüt kaydetmektedir. 1940 yılı imraratından 697.447 tonu Bulgaristan devlet demir yollarına düşmektedir. Devlet demir yollarının maden kömürü sarfiyatı 1939 senesine nazaran 150.663 ton fazladır.

Pernik madenlerinden endüstriye verilen kömür miktarında da 1939-a nazaran 93.995 ton bir artış calibi dikkattir. Ev teshinatı için 1939 senesinde 641.862 tona mukabil 1940 yılında 642.894 ton sarfedilmiştir.

Geçen yıl zarfında Pernik madenleri cem'an 179.850 ton maden kömürü ihraç etmiştir. Başlıca müşteriler arasında Yugoslavya ilk sırada gelmektedir.



ÇİN

Altın arama dairesi

Müstakil Çin hükümeti memleketin Szeşuan ve Sikong eyaletlerinde bulunan altın madenlerindeki istihsalâtı artırmak maksadile iktisat nezareti nezdinde altın arama dairesi tesis etmiştir. Aynı zamanda altın mubayaa narhını onz başına 160 tayana (Çin dolarına) çıkarmıştır.

Yeni alınan tedbirler neticesinde son seneler zarfında senevi 130.000 onzu bulan altın istihsalâtının 300.000 tona çıkarılması beklenilmektedir. Şimdiye kadar gayet iptidaî bir şekilde nehir kumlarından yıkama usulü ile istihraç edilen altın, bir Çin kimyageri tarafından icat olunan odun yağı ile yıkama ameliyesiyle daha verimli bir tarzda istihsâl edilmesi derpiş olunmaktadır.

Kalay istihsal ve ihracatı

Çin'in kalay zuhuratı Yunnan eyaletinin cenubunda bulunmaktadır. Bu ise senevî 3000 tonu veya kıymet itibarile 8 milyon doları bulmaktadır. 1939 senesinde 2900 tonu bulan kalay istihsalâtı 1940 yılında 3000 tonu aşmıştır.

Çin'in bütün kalay istihsalâtı son seneler zarfında 20 milyon dolarlık istikraz mukabili Amerika B. D-ine ithal edilmektedir. 1939 yılında verilen bu istikrazın 1941 senesi nihayetine doğru ödenmiş olacağı ümit edilmektedir.

Çin kalay ihracatı 1937 yılında dünya kalay ihracatının tahminen % 5-ini teşkil etmekte idi. Kalay ihracatı son zamanlarda Hindîçini yolu ile yapılmaktadır.



DANİMARKA

Demir cevheri zuhuratı

Fünen adasındaki Middelfort şehri civarında yapılan jeolojik araştırma ve sondajlar neticesinde oldukça zengin demir cevheri zuhuratına tesadüf edilmiştir. Cevher tabakasının kalınlığı 400 metroya kadar varmakta ve metal tenörü % 34-ü bulmaktadır. Yer sathından nisbeten yakında bulunan -bu zuhuratın açık işletme ile istismarına imkân mevcuttur, Frederica limanına kadar uzanan zuhuratın demir

yoluna yakın oluşu nakliyat işlerini de kolaylaştırmaktadır.

Aynı zamanda Jutland ile Norseeland mıntakalarında % 50 metal tenörlü demir cevheri zuhuratı keşfolunmuştur.



FRANSA

Maden kömürü satış merkezi

13.9.940 tarihli bir kanun mucibince Fransada maden kömürü satış merkezi tesis olunmuştur. Satış merkezi 10 milyon franklık bir sermayeye malik olup mahdut mes'uliyetli bir şirket şeklinde çalışacaktır. Şirketin hisse senetleri münferit kömür madenlerinin kapasitelerine münasip bir şekilde tevzi edilmiş bulunmaktadır. Bu şirket şimal mıntakası ile Pas-de-Calais havzasının bütün istihsalâtını bir merkezden satışa çıkaracaktır. Maden kömürü fiyatlarının tesbit ve kontrolü de bu merkezin uhdesine verilmiştir.

Taşkömür sanayiinin islâhı

Hükümetçe alınan plânli tedbirler neticesinde şimalî Fransa taşkömür havzasının istihsal ve randımanı mayıs 1940 senesinin vaziyetine nazaran % 81-i bulmuştur. Bazı ocaklarda istihsalâtın eski, normal vaziyeti alması beklenmektedir.

Aynı zamanda yolların ve köprülerin tamiri hitama ermek üzeredir. 1941 yazına kadar memleketin taşkömür istihsali normalin % 90-95 ine çıkarılması uğrunda çalışılmaktadır.



FİNLANDİYA

Jeoloji komitesi faaliyeti

Ticaret ve sanayi nezaretine tâbi Fin Jeoloji Komitesi memleketin yeraltı servetlerinin taharri ve işletilmesi için yeni

bir faaliyet plânı tesbit etmiştir. Bu plâna göre Komitede çalışan mütehassısların sayısı iki mislini bulacak ve bunun için tahsisata 1.050.000 Mark ilâve olunacaktır, ilk sırada maden cevherlerinin araştırılmasına ehemmiyet verilecektir. Bu cümleden turp ve maden kömürü taharrisi faaliyet plânında ön sırada gelmektedir.

22.1.1941 tarihinde Fin Meclisi Jeoloji Komitesinin mesai programını tasvip ederek senevî bütçesine yeni ilâveyi kabul eylemiştir.

Maden istihsalâtı artıyor

Fin-Rus harbi esnasında sukuta uğramış olan bazı madenlerin islâh ve ikmalî, plân üzere yapılan jeolojik araştırmalar neticesinde Finlandiya'nın kalay, bakır ve sair maden istihsalâtı yeni bir inkişaf safhasına girmiş bulunmaktadır. Bundan dolayı memleketin madencilik kanunlarında bazı tebdilât yapılmasına lüzum görülerek Devlet Meclisi nezdinde bir lâyiha encümeni intihap edilmiştir.

Memlekette alüminyum endüstrisinin tesisi maksadiyle yapılan boksit araştırmaları neticesinde şarkî Finlandiya'nın Eno mıntakasında alüminyum istihsaline elverişli syanid yatağı keşfolunmuştur. Bundan maada Kuopio ile Mantyharju mıntakalarında Labrador feldspatı bulunmuştur. Feldspatın Al_2O_3 tenörü % 35-i tutmaktadır. Aynı zamanda Puolanka civarında keşfolunan kaolen'in alüminyum oksitçe zengin olduğu anlaşılmıştır.



FİLİPİN

Krom cevheri ihracatı

Amerika B. D-inin millî müdafaası için Filipin adalarının Masinloc madenlerinden 1941 senesi zarfında bir milyon ton krom cevheri mubayaası yapılacaktır. Şimdilik

100.000 ton kromite olan sipariş gelmiş bulunmaktadır. Bu cevher Amerika B. D-i gemileri ile ithal edilecektir.

Bundan maada Filipin ocaklarından Bengnet Consalidates Maden Şirketi 15.000 ton krom cevheri mubayaasında bulunmuştur.



İNGİLTERE

Taşkömür ve kok ihracatı

Harp bidayetinden 1.9.1940 tarihine kadar yani bir sene zarfında İngiltere 34.320.758 sterlinglik taşkömür ve 3.495.500 İngiliz lirası kıymetinde kok ihraç etmiştir. Bu miktarın 12.866.051 sterling kıymetindeki taşkömür harbin ilk 4 ayı zarfında ihraç edilmiştir.

Kok ihracatının büyük bir kısmı Amerika B. D-ine yapılmıştır. Son zamanlarda bu memlekete vasatı olarak her ay 50.000 ton İngiliz koku ithal edilmektedir.

1938 senesinde 37.406.306 İngiliz lirası kıymetinde taşkömür ve 3.291.723 sterlinglik kok ihraç edilmiş olmasına göre harbin ilk senesindeki ihracatta taşkömür için % 11 nisbetinde bir tenakus kaydederken kok ihracatı ise 167.777 liralık bir artış göstermektedir.



İSPANYA

1940 da maden kömürü ve demir cevheri

Dahilî harp senelerinde asgarî haddine düşen İspanya'nın maden kömürü istihsalâtı 1939 bidayetinden itibaren yine inkişaf etmeğe başlamış ve 1939 senesinde cem'an 6.089.346 ton taşkömür istihsal edilmiştir. 1940 senesinde bu inkişaf seyrini muhafaza ederek yıllık yekûn 7.763.269 tona baliğ olmuştur. Binaenaleyh 1940 is-

tihsalâtı 1939 yılına nazaran 1,7 milyon ton tezyüt kaydetmektedir.

1940 senesi istihsalâtının münferit havzalara ton itibarile taksimatı aşağıdaki şekilde cereyan etmiştir.

Oviedo	5.599.086	Cordoba	145.044
Leon	1.088.235	Sevilla	129.955
Valencia	279.244	Cerona	4.781
Ciudad Real	614.138	Guenca	2.392

Bundan maada 1940 senesi zarfında 1.096.511 ton antrasit ve 545.439 ton linyit istihsal edilmiş bulunmaktadır. Bu miktarlar 1939 senesi istihsalâtı ile mukayese edildiği takdirde 1940 yılında % 100 bir tezyüt dikkate şayandır.

Maden kömürü istihsalâtı artmışken, Biskayadaki demir cevheri istismarında bir azalma kaydedilmektedir. Eylül ayında 101.961 tonu bulan demir cevheri istihsalâtı birinciteşrin zarfında 92.460 tona inmiştir, ikinciteşrinde ise 100.363 ton cevher istihsal edilmiştir. İstihsalâtın azalması ihracat güçlüklerinden ileri gelmektedir. Ocaklardaki cevher stokları gittikçe çoğalmakta ve istihsalin tahdidine lüzum görülmektedir.

Son alınan malûmata göre Biskayanın 1940 yılındaki demir cevheri istihsalâtı 1.511.833 tona baliğ olmuş ve 1939 senesinin 1.675.757 tonuna nazaran % 10 nisbetinde bir tenakus kaydetmektedir.

Elmaden cıva istihsali

Elmaden ocaklarının 1940 senesi birinciteşrin - birincikânun aylarındaki cıva istihsalâtı 12.500 şişeyi aşmıştır. Bu miktardan cem'an 2,4 milyon dolar kıymetinde 11.993 şişe ecnebi memleketlere ihraç edilmiştir.



İSVEC

Bakır istihsalâtının Artırılması

Memleketin bakır istihsalâtını teşvik maksadiyle tesis edilen ve 2 milyon kuron sermayeye malik Boliden Konserni 1938 senesinde piyasaya 7000 ton bakır çıkarmağa muvaffak olmuştur. 1939 senesinde yapılan bazı tekâmül ve tevsi sayesinde memleketin 1940 yılı bakır istihsalâtı 12000 tona baliğ olmuştur. 1941 senesinde bu miktarın 15000 tona çıkarılması için bazı tedbirler alınmıştır.

Bu tedbirler neticesinde İsveçin senevi 50.000 tonu bulan bakır ihtiyacının aşağı yukarı üçte biri temin edilmiş olacaktır. Bakır cevheri kurşun ve çinko madenlerini de ihtiva ettiğinden bunların istihsaline büyük ehemmiyet verilmektedir.

İsmi geçen Boliden teşkilâtı memlekette altın istihsalâtı ile de meşguldür. Bundan maada az miktarda mevcut molibden zuhuratından istifade yolları aranmaktadır. Çünkü kantal ismi ile meşhur molibdenli çelik halitası için Sovyet Rusya ve diğer memleketler büyük bir alâka göstermektedirler.



İSVİÇRE

Metruk kurşun ocağının isletilmesi

İsviçrenin Goppenstein civarındaki 20 sene evvel terkolunan blend ve galen ocakları 1941 bidayetinde yine işletilmeye açılmıştır. Buradaki simli kurşun çinko cevheri ile karışmış bir vaziyette bulunmakta, fakat cevher tenörce nisbeten fakirdir. Son seneler zarfında icat olunan flotasyon usulünden bilistifade Goppenstein zuhuratından % 96 nisbetinde istifa-
de temin edilmektedir.

Aynı mıntakada keşfolunan antrasit yatakları cevherin yerinde izabesine imkân

vermektedir. Halbuki 20-25 sene evvel burada istihsal olunan cevher Almanyanın Frankfurt a/M şehrinde izabeye tâbi tutulmakta idi.

Maden kömürü kıtlığı

Avrupa harbi yüzünden Almanya'dan yapılan taşkömür ve kok ithalâtı sekteye uğradığından İsviçre resmî makamları memleketin mahrukat ihtiyacını temin maksadiyle Yugoslavya ve Romanya'dan taşkömür ve liğnit ithalâtını teşvik etmeğe karar vermiştir.

Romanya ile yapılan yeni bir anlaşmaya göre bu memleketten İsviçreye 1941 ve 1942 senelerinde cem'an 10.000 ton maden kömürü ithal edilecektir,



İRAN

1940 petrol istihsalatı

Avrupa harbi dolayısıyla petrol ihracatının bazı güçlüklerle karşılaşması yüzünden 1940 senesinde İran petrol endüstrisi istihsalâtı tahdit etmek zarureti karşısında kalmıştır. Binaenaleyh 1940 yılı ham petrol istihsalâtı 1939 senesine nazaran 9,7 milyon fıçı yani % 13 nisbetinde bir tenakusla 67,3 milyon fıçıya balığ olmuştur.



İTALYA

Petrol aramalarının teşviki

Harp yüzünden petrol ithalâtının sekteye uğraması ve sarfiyatın artması yüzünden devlet petrol şirketi memleketin ve müstemlekelerin, bünyeleri petrolce ümit veren, muhtelif mıntakalarında sondaj ameliyesinin teşvikini kararlaştırmıştır. Bu maksatla İtalya dahilinde 25 ve Habeşistan'da 5 sondaj ekibi çalıştırılmaktadır. 1940 yılının ilk 10 ayı zarfında cem'an

18.000 metre derinliğinde kuyu açılmıştır. Yeni alınan tedbirler sayesinde sondaj kuyularının 1941 yekûnu 24.000 metroyu bulacaktır.

Endüstri plânına nazaran 1941 senesi zarfında yeniden 9 Rotari ve 3 alelade sondaj tesisatı işe başlayacaktır. Aynı zamanda 2 milyon lîret sarfedilerek yeni tank ve nakliyat vasıtaları inşa edilecektir. Arnavutluk petrol işletmeleri de A.G. I.P. teşkilâtına havale edilmiştir.

Hurda metal, toplanması

Memlekette başgöstermekte olan metal kıtlığını bir miktar önlemek maksadiyle Faşist partisi, kadın ve gençler teşkilâtının yardımı ile bütün şehir ve kasabalarda her pazar evden eve gezerek nikel, kalay, bakır ve sair hurda metal toplatmaktadır. En ufak miktardaki metal teberrülerinde bulunanların isimleri gazete ve mecmualarda ilân olunmakta ve toplananlara bütün kolaylıklar yapılmaktadır. Almanyanın misal alarak mektep çocukları eski ve işe yaramıyan madenî eşyaları muallimlerine teslim etmeğe çağırılmaktadırlar.

Cıva fiyatları yükseliyor

Roma'dan alman bir habere göre Avrupa cıva karteli 9.12.940 tarihinden itibaren 34,5 kiloluk cıva şişesinin fiyatının 200 dolardan 250 dolara çıkarılmasını kararlaştırmıştır.

Cıva fiyatlarının yükselmesinde başlıca sebebi Amerika B. D-ine olan ithalâtın artmasında aramalıdır.



JAPONYA

Demir kıtlığı

Demir ve çelik endüstrisi kok ve malzemenin azlığından dahilî ihtiyacı temine kâfi gelmemektedir. Bilhassa 16 birinci-

teşrin 1940 tarihinden itibaren Amerika B. D-inin Japonya'ya hurda demir ve çelik ithalâtını menetmesi yüzünden hurda fiyatı ton başına 90 yenden birden 160 yene fırlamıştır.

Demir ve çelik endüstrisini iptidâî madde ile temin maksadiyle Japon hükümeti Kora ve Mançurya demir zuhuratından azamî istifade tedbirleri almış bulunmaktadır.

Kömür yatağı keşfi

Puertollano havzasının şimalinde 400.000 km. murabbalık bir sahada 10 metre rububî sahrelerle örtülü geniş mikyasta maden kömürü zuhuratı keşfedilmiştir. Şimdiye kadar yapılan tetkikler neticesinde buradaki maden kömürünün kalite itibariyle, Puertollano mıntakasının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Yatağın rezervini tesbit uğrunda yeni tetkikler berdevamdır.



KANADA

Nikel istihsalâtındaki hissesi

1910 senesinde dünya nikel istihsalâtı ancak 10.000 ton raddelerinde iken harbi umumî esnasında yani 1914-18 senelerinde istihsalât miktarı birden 50-55.000 tona baliğ olmuştur, zira nikel ihtiva eden sert çeliklerin darbeye karşı daha mukavim olduğu anlaşılmıştır.

Son Avrupa harbinde silâhlanma için nikelli çelik büyük rağbet kazandığından dünya nikel sarfiyatına muvazi bir şekilde istihsalât da çoğalmağa başlamıştır. 1940 senesinde 120.000 ton olarak tahmin olunan dünya nikel istihsalâtının % 90-ı Kanada'ya düşmektedir. Kanada'nın 1939 nikel istihsalâtı aşağı yukarı 100.000 tona baliğ olmuştur. Diğer memleketlerden Yeni Kaledonya ve Finlandiya nikel istih-

salâtında % 10-12 nisbetinde iştirak etmektedirler.



MEKSİKA

1940 petrol endüstrisi

Dünya petrol müstahsilleri arasında 7-nci mevkide gelen Meksika'nın 1940 senesi petrol istihsalâtı 5,5 milyon tonu bulmuş ve 1939 yılma nazaran % 2 nisbetinde artmıştır. 1920 senesinde dünya petrol istihsalâtında % 22,71 nisbetinde hissedar bu memleketin top yekûndaki hissesi son seneler zarfında % 1,85 nisbetine kadar inmiştir. Bilhassa 1921 senesi randıman bakımından ehemmiyeti haizdir. Mezkûr sene zarfında istihsalât 26.495.469 ton gibi yüksek bir seviyeyi bulmuştur.

1940 istihsalâtından % 35-i yâni 2.423.000 tonu ecnebi memleketlere ihraç edilmiştir. Memleket dahilinde hali hazırda yevmi 16.350 ton kapasiteli 13 tasfiyehane çalışmaktadır. Petrol boru hatlarının mecmu uzunluğu 4.974 km. teşkil etmekte ve petrol mıntakalarını Meksika körfezine bağlamaktadırlar.

Petrol endüstrisinde yatırılan sermaye bir milyar doları aşmaktadır. Bu sermayenin % 52-si Amerika B. D-i, % 41,5-i İngiliz-Hollandalı şirketlere aittir. Millî sermayenin hissesi ancak % 5-i bulmaktadır. 1938 senesinde petrol endüstrisinin devletleştirilmesi uğrunda alınan tedbirler, ecnebi şirketleri ile hükümet arasında bir nizaa sebep olmuştur.



MISIR

1940 petrol istihsalâtı

Süveyş kanalının cenubunda Hurgada mahallinde bulunan ve 1911 senesinden itibaren işletilmeğe başlanan petrol zuhu-

ratı son zamanlarda Ras Garibte keşfolunan petrol kaynaklarının istismarı ile muntazam bir şekilde inkişaf göstermektedir. 1912 senesinde 27.000 tonu bulan istihsalât 1932 de 261.060 ton ve 1940 senesinde 850.000 tona çıkmıştır.

1940 senesi ham petrol istihsalâtı, 658.000 tonu bulan 1939 yılı istihsaline nazaran, 192.000 tonla % 29,2 nisbetinde artmış bulunmaktadır.

ROMANYA

1940 petrol endüstrisi

Romanya'nın 1940 senesi ham petrol istihsalâtı 1939 yılına nazaran 427.000 ton yani % 6,8 nisbetinde azalarak 5.813.000 tonu bulmuştur. Bu miktardan 5.469.500 ton tasfiyehanelere imrar olunmuş ve 4.985.000 ton petrol müştakları elde edilmiştir. Tasfiyehanelerin verimi 1939-a nazaran % 7,9 nisbetinde bir tenakus kaydetmektedir.

Buna mukabil memleketin 1939 senesinde 1.784.750 tonu bulan dahilî sarfiyatı 1940 senesinde % 4,3 nisbetinde artarak 1.862.000 tona balığ olmuştur. İstihsalin azalması ve dahilî istihlâkin artması yüzünden ihracat son bir sene zarfında 4.177.571 tondan 3.492.937 tona inmiş ve 1939-a nazaran % 16,4 nisbetinde no.ksandır.

Maamafih harp yüzünden petrol fiyatları yükseldiğinden, 1939 senesi ihracatı kıymet itibariyle 11.224.904.000 ley iken, 1940 senesinde ihracatın kıymeti aşağı yukarı bir misli artarak 22.949.655.000 leyi tutmuştur. 1940 yılı ihracatının 1.333.500 tonu zenzin, 623.719 tonu gazyağı, 664.699 tonu motor yağı, 521.098 tonu mazot ve 300.414 tonu petrol bakiyesinden ibarettir.

1940 yılında yapılan sondaj yekûnunda da 14.500 metre yani % 5,7 nisbetinde bir

tenakus şayanı dikkattir. 1939 yılının 256.000 metre sondajına mukabil 1940 senesinde 241.500 metre derinliğinde kuyu açılmış bulunmaktadır.

Gayri hadidî madenlerin kontrolü

Romanyanın Almanlar tarafından istilâ edilmesi ile memleketteki gayri hadidî bütün metaller hükümetin sıkı bir kontrolü altına alınmıştır. Yeni bir emirname mucibince bütün metal stokları millî müdafaa emrine amade tutulacaktır. Memleket dahilinde mevcut madenler metallurjik endüstri birliği tarafından idare edilecektir. Metal imalâtı ile meşgul bütün resmî ve hususî müesseseler ileride metal halitaları, cürufları ve mümasili hakkında derhal bu idareyi haberdar etmek mecburiyetindedirler.

Altın istihsali azalıyor

Romanyanın altın istihsalâtı son 1940 senesinde 1939-a nazaran 87 kilo miktarında bir tenakus kaydetmektedir. 1939 yılının ilk 10 ayı zarfında Mica altın şirketi 1891,32 kg. altın istihsal etmişken 1940 yılının aynı devresinde bunun karşılığı 1804.07 kg.-ı bulmuştur. Sair madenlerin altın istihsalâtında da cüz'î bir azalış baş göstermektedir.

Demir endüstrisinin teşkilâtlandırılması

1.1.1941 tarihinde mer'iyet mevkiine girmiş olan yeni bir emir mucibince memleketin demir endüstrisi hükümetin kontrolü altında merkezî büroda birleştirilmiştir. Bu büro demir endüstrisinin rasyonelleştirme, istihsal ve ticaretin tanzimi ile tavzif edilmiştir. Aynı zamanda ham madde ithalâtı ve siparişlerin tevziatı işini de başaracaktır. Satış fiyatları bütün memleket dahilinde yeknasak bir şekilde tanzim ve kontrol edilecektir.

SOVYET RUSYA

1941 senesi ağır endüstri plânı

Yeni kabul edilen endüstri plânına göre 1941 senesinde ham demir, çelik ve hadde-den geçmiş sac istihsalâtının, tesisatın daha rasyonel bir şekilde kullanılması, tatil ve tamir zamanlarının kısaltılması ve malzeme sarfiyatının asgarî haddine indirilmesi ile artırılması, kararlaştırılmıştır.

1941 senesinde yüksek kaliteli çelik ve nevelerine büyük bir ehemmiyet verilecektir. Bu nevi fabrikalar tevsi edilecektir. Ural izabehanelerinin kapasitesi 1940 senesine nazaran bir buçuk misline çıkarılacaktır. Memlekette makina inşaatım çoğaltmak maksadiyle dökme demir istihsalı artırılacaktır. Bilhassa sondajlarda kullanılan boru imaline dikkat edilecektir. Kok kırma tesisatlarını muktesit çalıştırma sayesinde memleketin kok imali artırılacaktır. Haddelenmiş demir ve çelik imalinde tekniğin son icatlarından istifade edileceği de plânda nazarı itibara alınmış bulunmaktadır.

Merkezî Siberya demir zuhuratı

Jeolojik ekipler tarafından 1940 senesi yazında yapılan araştırmalar neticesinde merkezî Siberyanın muhtelif mıntakalarında birkaç demir yatağı keşfolunmuştur. Bunların Kuznetski endüstri mıntakasına yakın olmaları iktisadî bakımdan gayet ehemmiyetlidir. Zira buradaki yüksek fırınlara demir cevheri son zamanlara kadar 2200 km. bir mesafede bulunan Ural dağlarından tedarik edilmekte ve nakliyat masarifi demir ve çeliğin maliyet fiyatında oldukça ehemmiyetli bir yer tutmakta idi.

Kuznetskiden 100-120 km. bir mesafede keşfolunan Gornaya-Şarya demir zuhuratı 33,4 milyon ton rezerve malik olup, cevherin metal tenörü vasatısı % 50,8-i tut-

maktadır. Bazı mevkilerde ise % 72-ye kadar çıkmaktadır.

İkinci bir zuhurat Kondoma civarında bulunmaktadır. Bundan maada Tegoki ve Telbes yatakları 250 milyon ton cevheri havidirler. Merkezî Siberyanın Temir tau madenleri 23 milyon ton cevhere maliktir ve işletilmeğe başlanmıştır.

Bu zuhuratlardan maada Taştögöl demir cevheri yataklarının tetkikine devam edilmekte ve prospeksyon ameliyesi ile birlikte işletme projesi hazırlanmaktadır. Taştögöl zuhuratındaki ihzari işler 1942 senesinde nihayet bulacaktır.

Demir cevherinden maada merkezî Siberyada çinko, vanadyum, molibden ve magnezit zuhuratına da tesadüf edilmiştir.

Siberyada yeni kömür zuhuratı

1940 senesinin yazında yapılan jeolojik araştırmalar neticesinde İrkut şehri civarında muhtelif taşkömür zuhuratı keşfedilmiş bulunmaktadır.

Çeremhovo civarında 70 km² bir sahada 3 metre kalınlığında birkaç maden kömürü damarına tesadüf edilmiştir. Üst-Ardadan 18 km. bir mesafede bulunan Bosoy zuhuratı mebzul miktarda maden kömürünü havi olup işletilmeğe elverişlidir. İrkut şehrinin 60 km. cenubunda 1-3 m. sihanında birkaç damar keşfolunmuştur. Bundan maada Angara nehrinin yatağında mevziî ehemmiyette bazı zuhurata rastlanmıştır.

YUGOSLAVYA

1940 yılı maden istihsalâtı

Balkanlarda maden kömürüne olan rağbet ve bundan dolayı ihracatın artması Yugoslavya'nın kömür ve lignit istihsalâtının tezayüdünü intaç ettirerek 1940 yılında cem'an 5.712.000 ton maden kömürü

ve 1.654.000 ton lingit istihsal edilmesine sebep olmuştur. Binaenaleyh 1940 senesi istihsalâtı 1939-a nazaran % 21 nisbetinde bir tezayüt kaydetmektedir.

Memleketin 1939 senesinde 127.000 tonu bulan pirit istihsalâtı 1940 yılında 135.000 tona ve kurşunlu çinko istihsalâtı da 775.000 tondan 807.000 tona çıkmıştır. Krom cevheri istihsali 1939 da 44.000 ton iken 1940 yılında 69.000 tona baliğ olmuştur.

Buna mukabil bazı madenlerin harp yüzünden ihracatı güçlüklerle karşılaştığından 1939 da 667.000 tonu bulan demir cevheri istihsalâtı 1940 senesinde 596.000 tona, bakır cevheri 987.000 tondan 932.000 tona ve boksit istihsali ise 314.000 tondan 283.000 tona düşmüştür

Altın ve gümüş istihsalâtı artıyor

Resmî istatistiklere göre Yugoslavyanın altın istihsalâtı 1939 yılında 1.054 kg. iken 1940 senesi 1.114 kg.-ı bulmuş ve % 6 nisbetinde artmıştır. Gümüş istihsalâtındaki artış daha fazladır. 1939 senesinde 1.482 kg.-ı bulan istihsale mukabil 1940 yılında 5.162 kg. gibi mühim bir miktar şayanı dikkattir.

Memleketin altın tenörlü kuartz yatakları şarkî Sırbistanda Pek, Neresnica ve Blagojev Kamen ocaklarında bulunmaktadır. Gümüşün büyük bir kısmı Trepça simli kurşun madenlerinden elde edilmektedir.

Yeni bir izabehane

Omis civarında Şibenik mevkiinde yeni bir demir izabehanesinin tesisine baş-

lanmıştır. Fransız sermayesi ile çalışan ve «La Dalmatienne» firmasını taşıyan bu fabrikanın senevî kapasitesi 1000 ton ham demir olacaktır. Harp ve silâhlanma dolayısıyla demire olan rağbetin artması mevcut fabrikaların da tevessüünü icap ettirmektedir. Yeni tesis olunmakta bulunan Fransız izabehanesi piyasaya şimdilik ayda 50 ton ham demir çıkaracaktır.

Benzin fiyatları yükseliyor

Maliye Nezaretinin 23.11.1940 tarihli emirnamesiyle 1.12.1940 tarihinden itibaren benzin ve motor yağı fiyatlarına litre başına 0,90 dinar bir zam yapılması kararlaştırılmıştır. Yeni fiyatlar litre başına benzin nev'ine göre 8,25; 8,60 dinara çıkarılmıştır.



YUNANİSTAN

Krom cevheri ihracatı

Yunanistan krom cevheri istihsal ve ihracatı 1935 ve 1937 seneleri arasında 31.984 tondan 55.945 tona yükselmiştir. 1938 senesinde yine 35.661 tona düşen ihracat, 1939 da 52.360 tona baliğ olmuştur. Bu miktardan 22.278 tonu Almanya, 14.080 tonu Amerika B. D.-ine ve 11.255 tonu da İngiltereye ithal edilmiş bulunmaktadır.

1940 senesi müşterileri arasında İngiltere ilk sırada gelmekte ve mubayaa miktarı 25.000 tonu aşmaktadır. Maamafih deniz ve kara nakliyatındaki engeller yüzünden ihracat için amade kromitin bir miktarı limanlarda tahmili beklemektedir.